

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/112517,Kobiety-polskiej-konspiracji-1939-1945-Bozena-Osmolska-Piskorska-pseudonim-Olga.html>
09.05.2024, 10:03

Kobiety polskiej konspiracji 1939-1945: Bożena Osmólska-Piskorska pseudonim „Olga”

Bożena Osmólska-Piskorska urodziła się 25 stycznia 1911 r. w Gnieźnie. Uczęszczała do żeńskiego gimnazjum humanistycznego im. Królowej Jadwigi w Poznaniu. Następnie studiowała filologię polską. W latach 1936-1939 pracowała na Uniwersytecie Poznańskim jako młodsza asystentka w Katedrze Literatury Polskiej. Równolegle uczyła języka polskiego w Prywatnym Gimnazjum Żeńskim im. Juliusza Słowackiego w Poznaniu. Po wybuchu II wojny światowej pracowała jako pomoc biurowa. W 1939 r. za pośrednictwem Antoniego Horsta dołączyła w ramach organizacji „Ojczyzna” do akcji pomocy społecznej dla Polaków na poznańskich Jeżycach i Łazarzu. Udzielała pomocy finansowej oraz dostarczała potrzebującym rodzinom żywność. Brała udział w konspiracyjnej służbie zdrowia organizowanej przez poznańskich lekarzy, m.in. dr. Franciszka Witaszka. Sama Bożena Osmólska podkreślała, że działalność lekarska i charytatywna prowadzone były całkowicie bezinteresownie. W taki sposób opisywała akcję pomocy Polakom:

„Od dr. Horsta otrzymywałam recepty, z którymi udawałam się do apteki przy Placu Sapieżyńskim. Wręczałam je wtajemniczonymu farmaceucie i od niego otrzymywałam potrzebne lekarstwa. W ramach akcji lekarskiej zorganizowano także szczepienia przeciwtyfusowe. Ważnym punktem był prowadzony w ramach legalnej praktyki gabinet dr. Krzyżaniaka.”

W tym samym czasie – jesienią 1939 r. – Osmólska sama rozpoczęła tajne nauczanie. W 1940 r. wspólnie z Ireną Tarnowską zorganizowały je w Wielkopolsce, kompletując zespół

Bożena Osmólska-Piskorska

nauczycielek i wyznaczając program pracy. Osmólska pełniła funkcję kierowniczkę Wydziału Oświatowego tajnej organizacji „Ojczyzna”. Z inicjatywy utworzonego poznańskiego oddziału nauczycielek zdecydowano rozszerzyć akcję tajnego nauczania na inne miasta w Wielkopolsce m.in. Środę, Leszno, Rawicz, Krotoszyn i Inowrocław. W celu uniknięcia dekonspiracji przed Niemcami, ustalono nie tworzyć ścisłych struktur organizacyjnych. Pozwolono za to na indywidualne działanie i nie zdradzano nazwisk innych zaangażowanych w tę akcję osób. Działalność tajnego nauczania podporządkowano pod względem organizacyjnym Głównej Delegaturze Rządu dla ziem wcielonych do Rzeszy. Osmólska prowadziła tajne nauczanie przez cały okres okupacji niemieckiej.

W marcu 1945 r. zgłosiła się do pracy w reaktywowanym Uniwersytecie Poznańskim, gdzie otrzymała nominację na starszą asystentkę w Katedrze Historii Literatury Polskiej. W 1945 r. wyszła za mąż za Zdzisława Piskorskiego. Dwa lata później uzyskała stopień doktora na podstawie pracy „Pomorskie Towarzystwo Pomocy Naukowej. Pół wieku istnienia i działalności (1848-1898)”. Od 1947 r. pracowała na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. W latach 1963-1969 kierowała Zakładem Literatury Polskiej XIX w., a później Zakładem Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego. W 1962 r. uzyskała habilitację. Przeszła na emeryturę w 1981 r. Za działalność naukową i dydaktyczną otrzymała wiele odznaczeń, m.in. Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, a za udział w tajnym nauczaniu Złotą Odznakę Związku Nauczycielstwa Polskiego. Zmarła 5 grudnia 2000 r.

dr Izabella Kopczyńska, Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu

Bibliografia:

Encyklopedia konspiracji wielkopolskiej, red. Marian Woźniak, Poznań 1998.

Z. Jezierski, *Służba zdrowia Okręgu Poznańskiego Armii Krajowej*, „Archiwum Historii i filozofii medycyny” 2010, 73, s. 65–73.

A. Łuczak, A. Pietrowicz, *Ze strachem pod rękę i śmiercią u boku... Wielkopolanki w konspiracji 1939–1945*, Poznań 2006.

Z. Mocarska-Tycowa, *Pani profesor*, „Głos Uczelni: pismo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu” , 2001, nr 3 s. 20-21.

B. Osmólska, *Zorganizowane tajne nauczanie w Poznaniu*, [w:] Wielkopole w tajnym nauczaniu 1939-1945, W. Dembska, L. Gomolec, T. Zaworski, Poznań 1994.

PLIKI DO POBRANIA

[Bożena Osmólska-Piskorska - plakat A4 \(pdf, 7.07 MB\) 23.09.2020 14:00](#)

[Bożena Osmólska-Piskorska - plakat A3 \(pdf, 14.36 MB\) 23.09.2020 14:00](#)

